

Formanden: De Endringsforslag, der maatte ønskes stillede til Sagens 2den Behandling, maa jeg bede afgivne inden imorgen Aften.

Efter Dagsordenen skulde nu have været at foretage 2den Behandling af Forslag til Lov, indeholdende nogle Bestemmelser angaaende Handel med Kornvarer og Brød. Da imidlertid Indenrigsministeren ikke er tilstede, og han har ønsket, at denne Sag maatte udsættes, indtil han kunde komme tilstede, og det er mig bekendt, at han er forhindret fra idag at møde i Thinget, samt da Sagen er til 2den Behandling, saa vil jeg udsætte denne Sag og ikke foretage den i dette Møde.

Vi gaae derefter over til den følgende Sag paa Dagsordenen, der angaaer Forslag til Lov, indeholdende nogle forandrede Bestemmelser i Anordningerne om Skolegangen og den offentlige Confirmation. Denne Sag er til første Behandling. Cultusministeren kan, som anført, ikke være tilstede; men, da Sagen kun er til første Behandling, og da der ikke er skeet nogen speciel Meddelelse til Formanden om, at Cultusministeren pussedde at være tilstede ved denne Forhandling, mener jeg ikke, at der er Anledning til at udsætte denne Sags Behandling. Den er saaledes under Discussion.

Madvig: Det foreliggende Lovforslag forekommer mig at høre til dem, der fremgaaede af det private Initiativ, fordi man savner en vis Virksomhed fra Regjeringens Side, lide stærkt af de Mangler, der ved Lovforslag angaaende vigtige og omfattende Gjenstande vanskeligt kunne fjernes fra den enkelte Mand's Initiativ. Det er meget vanskeligt at gribe ind i en saa sammenhængende og forgrenet Administration som Almuefolevæsenet, og deraf udsondre enkelte Puncter til særskilt Behandling ved Lov. Det maa idetmindste skee med stor Kunst og Barsomhed, og der maa i det Ringeste i det, der saaledes udsondres, være noget relativt Heelt og Sammenhængende. Man vil maaskee sige, at, naar der er Trang til Forandringer i visse Puncter

af Lovgivningen; og det synes, at Regjeringen ikke vil imødekomme denne Trang, er det urimeligt at forlange, at de, der fra et andet Standpunct søge at virke hen til Afhjælpelsen af disse Mangler, just skulle paatage sig Op-gaven i det samme Omfang, som Regjeringen kunde have gjort; men, uagtet jeg til en vis Grad vil lade dette gjælde, troer jeg dog, at det paa den anden Side staaer fast, at man ikke vilkaarligt kan tage enkelte smaa Affnit ud hist og her og derom give nye Lovbestemmelser, uden at udsætte sig for at forstyrre mere end man forbedrer, og det troer jeg ikke, man har taget sig nok iagt for ved dette Lovforslag. Naar man betragter vor Skolelovgivning, da erkjender jeg meget vel, at visse store Hovedaffnit kunne foretages og behandles for sig; man kan saaledes til en vis Grad behandle Lærernes Stilling og Kaar, og gjøre væsentlige Forandringer, maaskee Forbedringer, deri, uden at man just gaaer ind paa selve Underviisningens Ordning, skjøndt Sagerne hænge nær sammen, og skjøndt en grundig Undersøgelse og endelig Fastsættelse af Lærernes Kaar jo ogsaa staaer i Forbindelse med Spørgsmaalet om de Fordringer, man vil gjøre til Skolens og Underviisningens Omfang; men jeg troer dog, at man kan til en vis Grad foretage og behandle denne Sag. Man kan omvendt ogsaa til en vis Grad tage Bestemmelserne om Skolegangen og Skolepligten for sig, og søge at ordne disse, uden at gaae ind paa Affnittet om Lærernes Kaar. Men man maa dog i det Ringeste tage et saadant Affnit i det Hele for sig, naar man skal faae Noget ud af et saadant Lovforslag. Dette troer jeg ikke er Tilfældet her. Her har man taget nogle enkelte Puncter af Bestemmelserne om Skolegangen og Skolepligten, og søgt at modificere dem; men man har gjort det saaledes, at man ikke i det Hele har taget fat paa det Princip, der ligger til Grund for de hidtil bestaaende Bestemmelser, og enten arbejdet i Conseqvent's af dette Princip, eller ogsaa forandret det og sat et andet Princip istedet; man er saaledes kommen til at frembringe Noget, der kun vil tage sig ud som Lapper paa en gammel Klædning, og det ikke engang gode Lapper. Jeg skal tillade mig at begrunde